

Predmet: Povijest

Razred: 8. (VIII.)

Udžbenik: Povijest za osmi razred devetogodišnje škole

Izdavač: ALFA, Povijest 8., 3 izdanje, Mostar, 2018.

Stranica udžbenika: 106.-109.

Drugi tjedan nastave, 30.03.- 03.04.

Redni broj sata: 3.

Tip sata: Obrada novoga gradiva

Nastavna cjelina: Hrvatska u sklopu Habsburške Monarhije (Austro-ugarske) u drugoj polovici 19. i na početku 20. stoljeća

Nastavna jedinica: Preporod Hrvata u Dalmaciji, Istri i u ostalim zemljama Monarhije

Najava nastavne jedinice:

U današnjoj nastavnoj jedinici upoznat ćemo se s Nacionalnim preporodom u Dalmaciji, Istri i ostalim zemljama Monarhije, te s glavnim nositeljima preporoda u ovim zemljama.

Ukratko:

- Ponoviti prethodnu nastavnu jedinicu kroz par pitanja Modernizacija Hrvatske
- ban Mažuranić, reforme

Zapišite u bilježnice:

Preporod Hrvata u Dalmaciji, Istri i u ostalim zemljama Monarhije

Glavni ciljevi preporoda u Dalmaciji:

- Uvođenje hrvatskog jezika kao službenog
- Sjedinjenje Dalmacije s Banskom Hrvatskom
- Narodna stranka (narodnjaci) borili se za sjedinjenje Dalmacije s Banskom Hrvatskom, osnivači su Mihovil Pavlinović i Miho Klaić.
- U Zadru je pokrenut narodnjački list „IL Nazionale“ na talijanskom jeziku, a imao je dodatak na hrvatskom jeziku „Prilog k Narodnom listu“.
- Matica dalmatinska osnovana 1862., osnovane čitaonice (promicanje književnosti te izdavanje knjiga na hrvatskom jeziku).

- Protivnici sjedinjenja autonomaši (talijanaši) ne žele sjedinjenje Dalmacije s Banskom Hrvatskom.
- Hrvatski jezik 1883. godine postao službeni jezik dalmatinskog sabora nakon pobjede Narodnjaka na općinskim izborima u Splitu.
- Istarski sabor osnovan u Poreču 1861. godine
- Vođa narodnog preporoda u Istri bio je porečko-pulski biskup Juraj Dobrila.
- Prva čitaonica osnovana je u Kastvu 1866. godine.
- Prvi list u Istri zvao se „Naša sloga“ , a pokrenuo ga je biskup Dobrila u Trstu.
- Prve političke stranke u Istri – pravaši: Vjekoslav Spinčić i Matko Laginja - borili se za uvođenje hrvatskog jezika u škole i upravu.
- Hrvatsko-slovenska stranka 1907. pobjedila na izborima u Istri - pobjeda hrvatske nacionalne ideje u Istri.
- Među preporoditeljima u Gradišću ističe se Mate Meršić Miloradić - pokrenuo je 1910. „Nase novine“ i izradio katolički kalendar „ Sveta Familija“ u Južnoj Ugarskoj.
- Među Bunjevcima i Šokcima preporodnom aktivnošću ističe se biskup Ivan Antunović, pokrenuo je 1870. „Bunjevačke i šokačke novine“ ,uz njih je izlazio i kulturni prilog „Bunjevačka i šokačka vila“.

Ponavljanje nastavne jedinice kroz par pitanja:

Pročitajte nastavnu jedinicu iz udžbenika na stranicama 106.-109.

Odgovoriti postavljena pitanja za domaću zadaću uz pomoć udžbenika:

- 1.) Koji su glavni ciljevi preporoda u Dalmaciji?

- 2.) Tko su osnivači narodne stranke u Dalmaciji?

- 3.) Tko su protivnici narodnjaka? _____

- 4.) Usporedi i ukratko opiši stavove narodnjaka i autonomaša. _____

- 5.) Tko je predvodio preporod u Istri? _____

- 6.) Na koji su način djelovali Istarski preporoditelji (što su osnivali, što su izdavali)? _____
- 7.) Koje je novine pokrenuo Mate Meršić Miloradić? _____
- 8.) Među kojim se Hrvatima preporoditeljskom djelatnošću ističe Ivan Antunović?

- 9.) Na koji način se širio preporod među bačkim Hrvatima? _____

*Za one koji žele znati više, pogledajte videozapis

<https://www.youtube.com/watch?v=HpH9W7L3KcE&feature=youtu.be>